

Qui Temps espera

"L'editor pensava amb pureza, com el personatge d'Espriu, i els savis i els instal·lats en dignitat l'animaven dient: 'T'ensorraràs.'"

En un dia com aquests de primavera, el mes de maig de fa deu anys, esperàvem EL TEMPS com qui espera l'arribada d'una criatura que no sap quina cara tindrà. Va nàixer amb uns colors bastant poc atractius, era esquifit i de poc pes, no sabia somriure, no estava clar si venia ple de salut o si estava destinat a una vida efímera. Però era la nostra criatura, i ha viscut, ha millorat de pell i de color, i ha crescut, està a punt d'entrar en una robusta adolescència, si ho comptem en anys, i en sòlida maduresa si ho comptem en substància. Déu sia lloat, que no els escassos i poc generosos patrons, no padrins, que ha tingut.

M'he posat davant, per mirar-los mentre escric, els primers números que vam fer, aquells de paper pobre i de tipografia trista, miraculosos i primers. Fa deu anys les arts gràfiques donaven per molt més, i amb més luxe, però nosaltres érem pobres —no vol dir que ara siguem rics— i no ens podíem permetre més que paper de pobre i tinta de pobre: la dignitat d'aquella època d'EL TEMPS no era la seua aparença, sinó la seua simple existència: la primera gran proesa és haver nascut, com va nàixer, la segona haver crescut, com ha crescut. Ningú no hi donava un duro, ara es pot dir. Van donar uns pocs duros monetaris alguns milers de persones, bones ànimes del bon país, sense les quals res no hauria estat possible. Però no donaven un duro, políticament i moralment, els qui més haurien d'haver recolzat el projecte. "Esteu bojos", era el comentari més amable. L'editor pensava amb pureza, com el personatge d'Espriu, i els savis i els instal·lats en dignitat l'animaven dient: "T'ensorraràs". Un dia l'editor i jo ens vam aturar a pensar amb pureza els dos junts, i vam dir: si açò dura cinc anys, ja haurà valgut la pena, almenys haurem demostrat que era possible, potser també el país és possible i no ho sap. Bé, pensar en una vida de cinc anys, llavors, era la posició optimista: els amics no tan optimistes, com ara Joan Fuster, vaticinaven un màxim de tres anys d'existència, i això només si EL TEMPS es resignava a ser un modest butlletí regional, més o menys al servei de la informació cultural de les comarques, o alguna cosa així.

La modèstia de recursos es combinava estranyament amb l'ambició del projecte. Jo li deia a l'editor: "Mira el *Time*, això és un setmanari normal, no hi arribarem mai, però aquesta és la direcció". Vaig tenir una discus-

sió amb un equip de dissenyadors que dibuixaven la capçalera, en va eixir aquella on el nom de la revista anava de través, i en un angle, i jo em vaig empenyar moltíssim: era el contrari del *Time*, exactament. Ara s'hi assembla més: estem en el bon camí, per fora i per dins. No m'agraden encara algunes coses, però cada volta n'hi ha menys que em desagraden. En qualsevol cas, som vius i en bona salut, i això és una gran notícia. El fet no mereixeria comentari especial en un país normal i corrent, però en aquest país sí que el mereix: el misteri és per què només EL TEMPS ha funcionat entre tants setmanaris caiguts, i sobretot per què, encara, en una comunitat lectora (?) de no sé quants milions, a l'Europa occidental i instruída, només pot viure un setmanari d'informació general, i encara no de venda massiva. No alegra el cor ser els únics en aquestes condicions, ni ser per tant els millors, ni batre rècords històrics. Deixem-ho córrer, doncs.

Torne a fullejar aquells primers números gloriosos i pobres. Hi ha uns editorials personals i magnífics de Francesc Pérez i Moragon, el primer director, hi ha textos de Fuster, i articles de Julià Garcia Candau des de Madrid, del gran Barnils, de l'entranyable Vicent Ventura, d'Adolf Beltran ja bon professional, del veloç Ferran Torrent, de Vicent Martí l'intel·ligent, i també, ai temps del temps, de l'encara-no-tan-il·lustre Amadeu Frabregat. No recordava que jo llavors no hi escrivia: estava massa ocupat en altres feines invisibles, com ara discutir maquetes, pensar temes, preveure arxius, i mantenir entrevistes quasi permanents amb l'editor. Això sí: tot com a voluntari per la causa. Mai no han fet cas, en aquesta empresa, de la major part de les meues idees, segurament prematures, inaplicables o cares, però tant se val. No he lamentat mai les moltes hores perdudes. Perquè la causa d'aquesta casa és la meua causa. I la casa d'aquesta causa és la meua casa. I la de tots vostès. Gràcies. Felicitat aniversari.

Joan F. Mira